

Гендерний центр
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини

Автори:

док. пед. н., проф., декан факультету соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини –
Кравченко Оксана Олексіївна

док. пед. н., проф., завідувач кафедри соціальної педагогіки та
соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені
Павла Тичини – Коляда Наталя Миколаївна

викладачка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини –
Войтовська Алла Іванівна, alla.voytovskaya@gmail.com, 067 499 1030

Назва установи. Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини.

Електронна адреса. alla.voytovskaya@gmail.com

Анотація. Центр створено з метою впровадження гендерної просвіти шляхом надання науково-практичної допомоги викладачам та студентам щодо впровадження ідей гендерної культури та гендерних підходів у навчально-виховний процес. Саме освіта як одна з найважливіших соціальних інституцій виконує функції передачі та поширення знань, умінь, цінностей, ідеалів і норм від одного покоління до іншого, спроможна закласти теоретичні та практичні засади для гендерної соціалізації студентської молоді. Невід'ємним компонентом побудови сучасного демократичного толерантного суспільства є впровадження принципу гендерної рівності у всі сфери життєдіяльності, в тому числі, в освіту. Гендерний центр діє із 2016 року.

Учасники. Професорсько-викладацький склад та студентство.

Завданнями Центру є:

1) розробка та впровадження гендерного освітнього компоненту діяльності університету;

2) надання інформаційних, тренінгових та просвітницьких послуг у сфері гендерної рівності та гендерних підходів студентам (особлива увага студентам з інвалідністю) та викладачам факультету;

3) проведення гендерних досліджень спільно із іншими Центрами та студентами;

4) створення інформаційної бази з гендерної проблематики;

5) організація науково-дослідницьких, науково-організаційних та виховних заходів, спрямованих на дослідження, вивчення та поширення гендерної компетентності в університетському середовищі та місті через університетські та міські ЗМІ.

Діяльність Центру полягає у реалізації таких напрямів діяльності: науково-дослідний, науково-організаційний, культурно-дозвіллевий, інформаційний.

З метою розробки та впровадження гендерного освітнього компоненту у процесі підготовки майбутніх фахівців психологічної служби та соціальної сфери впроваджено практико-орієнтований зміст навчального матеріалу з питань гендеру. Адже для соціальної роботи та психології ключовими виступають принципи захисту прав людини і соціальної справедливості. Соціальні працівники та психологи виступають агентами змін у житті окремої людини, сім'ї, громади, відтак агентами змін у суспільстві. Разом з тим, у ході професійної діяльності вони намагаються виключити будь-які форми дискримінації, у тому числі за ознакою статі, від чого залежить перспективи антидискримінаційного соціального обслуговування, соціальної справедливості і соціального розвитку.

Відтак, гендерний мейнстрімінг посідає важливе місце у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери як формування стійкої професійної компетентності пошанування суб'єктності, життєстійкості особи, без огляду на її статеву належність, а також здатності реалізовувати основні положення міжнародного та вітчизняного законодавства у сфері захисту прав та гідності людини. У цьому відношенні:

- розроблено навчальну дисципліну «Гендерна соціалізація», яка пропагує ідею соціально-психологічної рівноваги статей та взаємозамінності гендерних ролей, повноти розвитку індивідуальності, гармонійної цілісності особистості незалежно від її статевої належності;

- розроблено і апробовано є тренінгові програми: «Підготовка студентської молоді до сімейного життя», «Містерія жіночності», «Права людини та гендерна рівність», «Толерантне ставлення до представників ЛГБТ-спільноти»;

- організовано роботу науково-дослідного гуртка «Марс-Венера». Де студенти займаються дослідженням принципів гендерної рівності, контроль за дотриманням прав жінок, розвиток гендерної грамотності;

- здійснено гендерну експертизу навчальних посібників з історії соціальної роботи як освітнього компонента у процесі підготовки майбутніх соціальних працівників. Аналіз навчальних посібників здійснювався у формі гендерної експертизи, яка має на меті віднайти у текстових та позатекстових (ілюстрації, методичний апарат, апарат орієнтування) матеріалах підручника вияви дискримінації за ознакою статі (гендерні стереотипи, андроцентризм, сексизм тощо) та надати рекомендації щодо їх усунення. Робочими одиницями аналізу виступали гендерні персонажі, а також спрямованість соціальної політики і форми соціальної роботи, висвітлення яких тим чи іншим чином торкаються питання гендеру. Презентація гендерної тематики аналізувалася в аспектах не лише наявності тематики, але й замовчування про неї.

У ході надання інформаційних, тренінгових та просвітницьких послуг у сфері гендерної рівності та гендерних підходів студентам (особлива увага студентам з особливими освітніми потребами) та викладачам факультету проведено:

Виховні, освітньо-просвітницькі заходи:

- «Здорове суспільство починається зі щасливої та здорової сім'ї».
- «День матері».
- Всенародний день батька!.

➤ «Ми проти насильства над жінками».

Фотовиставки:

➤ «Моя мама професіоналка».

➤ «Мій дбайливий люблячий тато».

➤ «СТОП насильству над жінками».

У результаті проведення гендерних досліджень спільно із іншими гендерними центрами та студентами здійснено:

✓ на базі Гендерного центру виконується дисертаційне дослідження «Гендерна соціалізація студентської молоді з інвалідністю в умовах закладах вищої освіти», аспірант А.І. Войтовська;

✓ взято участь у роботі Круглого столу Міністерства освіти і науки України «Гендерна рівність в освіті»;

✓ отримано перемогу у конкурсі проектних пропозицій для включення в календарний план управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації із проектом «Гендерна культура молоді»;

✓ взято участь у Всеукраїнському проекті «Каталог кращих практик і проектів організації неформальної освіти» - виданні, спрямованого на поширення ідей неформального навчання молоді, обмін досвідом додаткової соціальної освіти, можливість популяризувати неформальні форми навчання як основу розвитку громадянського суспільства в Україні;

✓ взято участь у засіданні комітету Верховної Ради України за підтримки міжфракційного об'єднання «Рівні можливості» спільно з Інститутом проблем виховання НАПН України, Національної Ради жінок України з питань гендерної освіти;

✓ проведено опитування та створено банк статистичних даних «Ставлення до представників ЛГБТ-спільноти»;

✓ проведено студентську науково-практичну конференцію «Гендерна рівність в Україні: проблеми та шляхи вирішення»;

✓ організовано брей-ринг «Гендерні стереотипи»;

✓ здійснено випуск щомісячника «Гендерний промінь»;

✓ координація діяльності наукового гуртка «Марс-Венера».

Систематично організовуються науково-дослідницькі, науково-організаційні та виховні заходи, спрямовані на дослідження, вивчення та поширення гендерної компетентності в університетському середовищі та місті через університетські та міські ЗМІ:

- Участь в гендер-квестах.
- Щотижневі гендерні кінозали.
- Комплекс бесід та дискусій із гендерної проблематики.
- Культурно-просвітницької зустрічі студентів з представниками творчої інтелігенції, цікавими особистостями.
- Виготовлення ляльок-мотанок – символ жіночої мудрості, родинний оберіг (травень).
- Друк інформаційних листівок про роботу Центру (травень).

Відродно, що Гендерний центр увійшов до Всеукраїнського осередку центрів гендерної освіти України.

Гендерний Центр співпрацює із Управлінням праці та соціального захисту в м. Умань, Уманським районним центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, відділом у справах сім'ї та молоді Уманської міської ради, Відкритим міжнародним університетом «Україна», Міжнародним благодійним фондом «Воля», благодійною організацією «Сучасне село та місто», фундацією «Добра воля» (м. Краків, Республіка Польща).

Додатки:

ГЕНДЕРНИЙ ЦЕНТР

ЦЕ ЦІКАВО

ЦЕ ВАЖЛИВО

ЦЕ ДЛЯ ВСІХ

